

אטופיק דרמטיטיס

אלפי בני אדם בעולם סובלים מאסתמה של העור, מחלה בעלת מרכיב גנטי. כיצד ניתן לאבחן אותה ובעיקר – איך להקל על התסמינים ועל הכאבים בעולם המערבי.

ד"ר אמיר חורב

רופא עור בכיר ומנהל השירות למחלות עור בילדים בסורוקה

לקת עור אטופית, הידועה גם בשמות אסתמה של העור, אטופיק דרמטיטיס ואקזמה, היא מחלה דלקתית כרונית של העור, המתבטאת בהופעת עור יבש, מגרד ודלקת. מדובר במחלת עור נפוצה מאוד, ממנה סובלים אלפי בני אדם בישראל ובעולם, ושנמצאת בעלייה מתמדת מבחינת השכיחות באוכלוסייה, בעיקר בעולם המערבי.

אטופיק דרמטיטיס יכולה להופיע בכל גיל, אולם לרוב היא מופיעה כבר בגיל צעיר ואף מינקות. למחלה יש מרכיב גנטי/משפחתי, וילדים להורים שסובלים מהמחלה בעלי סיכוי גבוה יותר ללקות בה. חלק מהחולים יסבלו מהמחלה כל חייהם, אך הבשורה הטובה היא שקרוב לשני שלישי מהילדים יהיו ללא תסמינים כלל עד סיום גיל ההתבגרות. חשוב לציין, שאחא לא מבוטל של חולים באטופיק דרמטיטיס, יסבלו גם מאסתמה נשימתית.

"המצב האופטימלי הוא לנסות ולהימנע מהתלקחות המחלה ומהיווצרות דלקת בעור, על ידי נקיטת מספר צעדים באופן קבוע יום-יומי"

גורמים רבים עלולים להחמיר אטופיק דרמטיטיס, ביניהם אלרגיה למזון – אותה יש לאבחן אצל אלרגולוג (בעיקר לביצים וחלב), מגע עם חיות בית (בעיקר חתולים), עונתיות (מצבם של מרבית החולים יחמיר בחורף בשל יובש וחיימום יתר של הבית) ומגע עם תכשירים ומוצרי קוסמטיקה שונים – בשמים, חומרים משמרים, חומרי ריח וצבעים שונים עלולים לגרום לדלקת עור ממגע ולהחמיר את המצב בעור.

לחולי אסתמה של העור יש סיכוי גבוה יותר ללקות באלרגיה עורית, ולכן הם נדרשים לעיתים לעבור תבחני מטילית לצורך אבחון האלרגיה. בדקה זו מבוצעת במראת עור ילדים.

מקלים על הגרד

הטיפול באטופיק דרמטיטיס אינו מרפא את המחלה, אך יביא לשיפור בתסמיני המחלה, בהם הגרד העז והדלקת בעור. באופן כללי, המצב האופטימלי הוא לנסות ולהימנע מהתלקחות המחלה ומהיווצרות דלקת בעור, על ידי נקיטת מספר צעדים באופן קבוע יום-יומי. לדוגמה, הימנעות מגורמים מחמירים (כפי שהוזכר מעלה), הפחתת הגרד – דרכים להפחתת הגרד כוללים בין היתר הימנעות מחיימום יתר של הבית, הימנעות מלבישת בגדי צמר ובגדים צמודים שגורמים להזעה וביצוע אמבטיות קצרות בלבד עם מים פושרים ולא חמים. בנוסף, שימוש בשמן אמבט/רחצה וקרם לחות באופן יום-יומי. במידה והופיעה התלקחות של המחלה והעור הפך דלקתי, אדום ומפריש, נדרש טיפול תרופתי. ישנו מגוון רחב של תרופות שנועדו לטיפול בעור בהתאם לחומרת המצב ולגיל המטופל. לדוגמה, תרופות שמטרתן הפחתת הדלקת והגרד, כגון סטרואידים, מעכבי קלצינורין, תרופות נוגדי גרד ממשפחת האנטי-היסטימינים ואנטיביוטיקה, במידה שיש זיהומים עוריים באזורי הדלקת.

טיפול נוסף הוא טיפול בפרוטוקול (Phototherapy) – "טיפול באור" – שהוא טיפול באמצעות קרני UVB. במקרים בהם אין שיפור באמצעות טיפולים אלו, יבוצע שימוש בתרופות סיסטמיות חזקות יותר, הניתנות בזריקות או דרך הפה.

לאחרונה אושרו תרופות חדשות לאטופיק דרמטיטיס על ידי מינהל המזון והתרופות האמריקאי, ה-FDA, וחלקן אף הגיעו לישראל או יגיעו בקרוב. תרופה אחת שכבר נמצאת בשימוש בישראל נקראת דופיקסנט (Dupilumab) – תרופה ביולוגית הניתנת בזריקה ופועלת על מערכת החיסון. תרופה זו מיועדת לטיפול במבוגרים מעל גיל 18 הסובלים מאטופיק דרמטיטיס ברמה בינונית עד קשה, שמחלתם אינה נשלטת ושכשלו בטיפולים קודמים. תרופה נוספת היא משחה טיפולית נוגדת דלקת בשם קריסבורול. בנוסף, בימים אלו מתקיימים במרפאות העור ילדים בסורוקה מספר מחקרים קליניים בתרופות שונות לאטופיק דרמטיטיס בילדים מגיל שנתיים. מחקרים אלו מתקיימים בזמנית במספר מוקדים בעולם, כולל בארה"ב וישראל.

כולי תקווה, שבשנים הקרובות, לאחר סיום המחקרים הנוכחיים, יתווספו תרופות חדשות למחלה קשה ועקשנית זו, ונוכל לעזור לאלו הסובלים ממנה לשפר את איכות חייהם. ■

החזון:

"קידום שירות העור לילדי הדרום, תוך מתן דגש על מקצועיות, אבחון חדשני וטיפולים מגוונים"